

Ärende: VM040:00/2019, VM/823/03.01.00/2019

Luonnos hallituksen esitykseksi kuntien taloustietojen tuottamista ja raportointia koskevaksi lainsäädännöksi

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Ålands statistik- och utredningsbyrå, ÅSUB, har tagit del av utkastet till regeringens proposition med förslag till lagstiftning om produktion och rapportering av ekonomiska uppgifter om kommuner, de viktigaste förslagen.

Det generella målet med lagförslaget och kommuninformationsprogrammet är bra. I statistikframställningen bör i första hand automatiserad insamling tillämpas och ÅSUB stöder de allmänna målen om jämförbar, tillförlitlig, aktuell statistik som framställs med effektiva förfaranden.

Som en följd av den åländska självstyrelsen omfattar förslaget till lagstiftning inte de åländska kommunerna och statistikframställningen för åländska behov. De förfaranden som ska tillämpas för insamlingen av information av kommunerna på Åland måste beakta självstyrelselagen för Åland, statistiklag (1994:42) för landskapet Åland samt kommunallag (1997:3) för landskapet Åland. ÅSUB önskar framhålla att de uppgifter som ÅSUB kommer att rapportera in till Statskontoret begränsar sig till att omfatta data för statistiska behov i riket.

Finansministeriet har aviserat att mängden data som ska samlas in kommer att öka även för de åländska kommunerna. Det är av väsentlig betydelse att de uppgifter som samlas in är relevanta för de statistiska behoven och att omfattningen är rimlig. Informationen som ska samlas in måste vara sådan att produktionen kan automatiseras från de kommunala bokförings- och redovisningssystemen med rimlig ansträngning. Majoriteten av kommunerna på Åland har ekonomisystem som i dagsläget inte är förberedda för de krav som den automatiserade insamlingen medför. Investeringar i nya systemlösningar pågår. De förnyade rutinerna och utvecklingen av rapporterings- och informationssystemen innebär omfattande kostnader för kommunerna. Även för ÅSUB som i egenskap av statistikmyndighet ska rapportera in uppgifterna för Åland till statskontoret

innebär omläggningen omfattande merarbete och kostnader. Eftersom en förändring alltid medför kostnader i omläggningsfasen, måste målet ovillkorligen vara att investeringen i de nya förfarandena minskar uppgiftslämnarbördan på sikt.

Det bör vidare framhållas att alla data som läses in i datalager måste kontrolleras och valideras för att erhålla användbar, tillförlitlig och jämförbar information av tillräcklig kvalitet. Automatiserad rapportering är inte en tillräcklig garanti för korrekt information av hög kvalitet. Det är av stor vikt att statskontoret avsätter resurser för kvalitetskontrollen, det ansvaret kan inte i sin helhet delegeras till uppgiftslämnarna.

All information om förfarandena måste finnas tillgänglig även på svenska innan lagen antas. Informationen om vilka uppgifter som ska lämnas in och med vilken teknisk lösning är tillsvidare bristfällig på svenska. Under förberedelserna för den nya rapporteringsmodellen kommer det att krävas informationsinsatser samt vägledning för uppgiftslämnarna om såväl rapporteringssystemet som om JHS-rekommendationerna. I annat fall kommer kvaliteten på rapporterade data att bli lidande. Det bör tillhandahållas kontinuerligt stöd och svar på frågeställningar som uppstår vid övergången till den nya modellen. Dessa informations- och utbildningsinsatser måste också tillhandahållas på svenska.

Alla system och all information om dessa måste i god tid före reformen träder ikraft finnas även på svenska. Mot den här bakgrunden ser tidtabellen i dagsläget inte realistisk ut. ÅSUB framhåller vikten av att det finns en reservplan för att framställa statistiken enligt tidigare tillämpade förfaranden för att säkerställa kontinuitet i den ekonomiska rapporteringen. En stegvis övergång till den mera omfattande rapporteringen kunde underlätta genomförandet av förnyelsen.

Eventuella förändringar i rapporteringsmodellen bör framöver meddelas såväl kommunerna som ÅSUB i god tid så att system och rapporter kan anpassas efter reviderade krav.

Fellman Anna
Ålands statistik- och utredningsbyrå, ÅSUB